

have vi jo desværre maattet lide meget derved, at saasnart en Reform er bleven moden i vedkommende Ministerium, saa er der skeet en Forandring i dette, og den Modenhed, hvortil Sagen, efter den forrige Ministers Mening er kommen, har den nye Minister betragtet som Umodenhed, og dette har havt til Følge, at flere paatrængende Reforme ikke ere komne videre den Dag i Dag, end da Grundloven blev givet. En saadan Udflugt til Forandring i Ministeriet gjør det saa meget mere betænkeligt, hvilket ogsaa er bemærket af den ærede Rigsdagmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), at oprette en saadan Post, da man ikke kan være sikker paa, at den jo kan komme i Hænder paa Mand, der vilde arbejde i modsat Retning af Folkets Duffe, og jeg kan saaledes ikke stemme for Cultusministerens Forslag, men maa stemme for Mindretallets.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg skal kun tillade mig et Par Bemærkninger, som jeg skal gjøre saa korte som muligt, da jeg nødig vil afbryde Discussionens Gang mere end nødvendigt, men der er fra flere ærede Talere fremkommet Uttringer, som forekomme mig at kræve et, om end ganske kortfattet, Svar. Det første Punkt, som der nærmest kunde være Anledning for mig til at ytre mig over, er den Uttring af den sidste ærede Taler, at det var ham overraskende, at der allerede nu fra min Side fremkom Forslag til Forandringer i den lærde Skoles Stilling, uden at der fremkom lignende Forslag med Hensyn til Almue-skolevæsenet. Jeg har allerede tidligere udtalt Grunden dertil, men den blev ikke ganske correct refereret af den ærede Rigsdagmand, naar han yttrede, at jeg skulde have sagt, at der længe havde været stor Trang til Reform i det lærde Skolevæsen, og at dette var Grunden, hvorfor Forslaget nu fremkom. Efter min Overbeviisning er der en fuldkommen ligesaa stor Trang til Reform i Almue-skolevæsenet som i det lærde Skolevæsen; det har jeg tidligere udtalt, og gjentager det endnu. Hvad jeg derimod tidligere sagde, var, at Sagen om det lærde Skolevæsen for det Første i sig selv var langt simplere, og dernæst alle

rede var saaledes bearbejdet, at den foresandtes næsten som fuld færdig ved min Indtrædelse i Ministeriet, hvorimod dette ingenlunde var Tilfældet med Hensyn til, hvad der vedrører Almue-skolevæsenet. Hvorvel det ingenlunde kan modsiges, hvad og den ærede Rigsdagmand antydede, at der med Hensyn til Ordningen af Almue-skolevæsenet foreligger mange og betydelige Materialier, saa ere disse dog af den Bessaffenhed, at deres Udarbejdelse til et Hele meget langt fra er nogen let Opgave, thi der er endnu stor Strid angaaende Grundprinciperne, saavel som om Tilveiebringelsen af Midlerne dertil, hvilket jo ogsaa har viist sig ved Forhandlingerne herom paa Rigsdagen, navnlig i sidste Session. Naar den samme ærede Rigsdagmand dernæst, som jeg troer med Ret, har bebrejdet mig, at der ikke strax fra min Side er fremkommet Forslag til en Lov om Reform i Almue-skolevæsenet, og har meent, at der i dette Forslag, der nu er fremkommet, var en Antydning af, at det endog vilde trække meget langt ud, saa maa jeg ligeledes bestemt modsigte dette; thi det Forslag, som her er gjort, er netop fremkommet, fordi jeg ønskede at faae et Midde, hvorved jeg saa hurtigt som muligt kunde fremme Sagen, og efter min fulde Overbeviisning er det netop denne Vej, der hurtigst vil lede til et Resultat. Dermed siger jeg hverken, at en Lov nu strax kunde gjøres færdig, eller at den kunde gjøres færdig paa 1, 2 eller 3 Maaaned; jeg hverken kan eller vil angive nogen Tidsgrænse i den Henseende; men jeg siger kun, at efter min Overbeviisning vil man hurtigere paa denne end paa nogen anden Maaade komme til Maalet, naar der med sand Interesse bliver virket for Sagen. Jeg har allerede i sidste Møde, som det forekommer mig, saa temmelig flaaende antydet, at den Vej, man hidtil har villet følge, er meget forkeert; man har nemlig hidtil meent, at man blot skulde sørge for, at Ministeriet paatog sig at udarbejde en almindelig Organisationsplan for Almue-skolevæsenet, men man har, trods dette, seet, at efter 6 Aars Forløb er denne Sag i Virkeligheden dog ikke rykket noget videre frem, hvilket jeg ikke troer, at man bør see bort fra. Med Hensyn til Nødvendigheden